

Constant

De in 1920 in Amsterdam geboren schilder Constant wordt voor zichzelf en voor diegenen die hem vanaf zijn eerste abstracties volgen een steeds ingewikkelder fenomeen. Met een groep „schildernozems”, was hij na de oorlog een van de vernietigers van de figuratieve, burgerlijk geworden kunstvormen. Toen hij in '48 samen met o.a. Appel, Corneille, Jorn en Wolvencamp de „Cobra”-groep oprichtte, ontloopte hij zich als een der sterkste theoretici. Hij voorzag een kunstloze maatschappij, een samenleving waarin elk individu zichzelf vrij en creatief zou ontplooiën. Deze visie groeide uit tot „New Babylon”, de tekeningen, maquettes en schetsontwerpen voor een denkbeeldige wereld waar de „spelende mens” optimaal kan functioneren.

„Het blijkt telkens weer dat

Algemeen
Dagblad 5/4/48.

revolutionaire veranderingen toch niet zo snel voltrokken kunnen worden als in het eerste uur verwacht en gehoopt wordt”, zegt Constant nu, in een catalogus bij een selectie schilderijen uit de periode 1969-'78, te zien in de erezaal van het Amsterdamse Stedelijk Museum.

Constant blijkt zelf, al zijn idealen ten spijt, gewoon te zijn doorgedaan met schilderen; hij heeft de kunst niet collectief, maar zichzelf louter individueel helpen ontwikkelen. Nu kan men Constant moeilijk verwijten dat de idealen van weleer niet haalbaar zijn gebleken. Allerlei vroegere revolutionaire groepen zou men dan óók moeten beschuldigen.

Het komt echter merkwaardig over dat Constants kunst zich zo persoonlijk is gaan ontwikkelen, zo individueel en tegelijk zo literair is geworden, dat we er als kijker complete teksten bij moeten lezen om contact te krijgen met wat we zien. De grote tafereelen brengen ons in een jungle van staketsels, schotten, plateaus, die doen denken aan de requisietenafdeling van een immens televisiebedrijf. Andere doeken tonen ons woestijnachtige eenheden waarin, wild, maar virtuoos geschilderde flarden leven, vervormde mens- en dierfiguren voorkomen.

Oude meesters

Veel van deze tafereelen blijken te verwijzen naar werken van oude meesters, verhalen van De Sade, Jarry, Rostand of Casanova. Er zijn bij de afbeeldingen in de catalogus uitvoerige beschrijvingen geplaatst waar minitieus uit blijkt welke vlek een vrouw, een hond of een aap voorstelt, en wat die figuren precies op het moment dat de schilder te neerzette worden verondersteld te doen. Kortom: Constant is een figuratief verslaggever geworden, maar houdt alleen pro forma een soort abstraherende vorm van kleur vast.

door Jan Guffelmann

De op het eerste gezicht imposante composities waaraan dynamiek en suggestie zeker niet ontbreken, krijgen daardoor een belasting en geforceerdheid die, zeker wanneer we ons Constants idealen nog eens voor de geest halen, afbreuk doet aan het elan waarmee deze kunstenaar vroeger zijn opvattingen uitdroeg.

In Galerie Collection d'Art in Amsterdam (Keizersgracht 516) zijn tot 27 april aquarellen van Constant te zien. De museumtentoonstelling duurt tot 7 mei. (Dag. 9.36-17, zo. 13-17).